

Харківська академія неперервної освіти
Завдання II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови та літератури
(листопад 2018 р.)

8 клас

УКРАЇНСЬКА МОВА

I. Напишіть есе (розмірковування в довільній формі) (до 1,5 ст.) за однією із запропонованих тем.

Для висловлення думок послуговуйтеся реченнями зі вставним словом (1), порівняльним зворотом (1), фразеологізмом у ролі підмета (1).

1. Книжка у XXI столітті – виняток чи повсякдення?
2. «Найкращий засіб від образи – пробачення» (Сенека).
3. «Наймізерніше щастя в житті – багатство, найбільше – мудрість» (Г. Лессинг).

15 б. (12 – за твір, 3 – за використання порівняльних зворотів, вставних слів, фразеологізмів)

II. Від поданих словосполучень утворіть по одному складному слову. Визначте спосіб словотвору.

Здатний до праці, різні боки, знати край, подібний до лавини, трусити землю, білий сніг, військовий обов'язок, швидко плинути, збирати картоплю, важко хворіти.

5 б. (Кожна правильна відповідь – 0,5 б.)

III. Запишіть три фразеологізми, у яких вживаються слова «палець» або «пальці» (у дужках подайте тлумачення).

3 б. (Кожна правильна відповідь – 1 б.)

IV. Відредагуйте речення.

Поїзд виходить у сім годин тридцять хвилин. До престижних також відносять наступні професії: лікар, юрист, економіст, викладач. Не дивлячись на протиріччя, це була колективна розробка. Доц зупинився, і в аудиторії відчинили вікна. Довідка видана Івану Петровичу Костенко.

5 б. (Кожна правильна відповідь – 1 б.)

V. Виконайте тестові завдання, обравши одну правильну відповідь:

1. Усі іменники належать до однієї групи в такому рядку:

- А Сокіл, дощ, Івась, школяр, жовч;
- Б Меч, обличчя, хабар, заграда, винце;
- В Каша, газетяр, плече, площа, лівша;
- Г Слівце, пристрій, вартовий, фарш, бароко;
- Д Повістяр, відчай, Костя, дворище, пустир.

2. Усі прислівники та прислівникові сполуки записано ПРАВИЛЬНО в такому рядку:

- А Часто-густо, за день-два, рік-у-рік, з боку на бік, пліч о пліч;
 Б Віч-на-віч, раз у раз, сам-на-сам, ледве-ледве, хоч-не-хоч;
 В З давніх-давен, кінець кінцем, сила-силенна, до останку, додому;
 Г День у день, як не як, де-не-де, вцілому, по-сусідньому;
 Д Тепло-тепло, одним-одна, один в один, в основному, по-господарськи.

3. Подвосня літер відбувається в усіх словах у такому рядку:

- А зран..я, безсмерт..я, пісен..ий, прочитан..ий
 Б довгождан..ий, блажен..ий, згуртован..ий, височен..ий
 В страшен..ий, картин..ий, міськ..ом, від..зеркалити
 Г стат..ей, жит..єдайний, облич.., роздоріж..я
 Д безліч..ю, юн..ат, розкіш..ю, жовч..ю

3 б. (кожна правильна відповідь – 1 б.)

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

I. Напишіть твір-роздум за однією з тем:

1. Образи лицарів-оборонців рідної землі в українських історичних піснях.
2. Сутність людського щастя, вдячності (за поемою Лесі Українки «Давня казка»).
3. Викладіть ваш погляд щодо важливості шанобливого ставлення до митців свого краю як до особливо обдарованих людей, співців рідної землі (на прикладі вивчених творів письменників-земляків).

12 б.

II. Дайте чіткі й лаконічні відповіді на запитання.

1. Дайте визначення терміну «дума».
2. Як звали героїню, яка була суперницею Софійки? (повість М.Павленко «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських»).
3. Скількох козаків, бідних невольників, визволила Маруся Богуславка, героїня однойменної думи?
4. В історичній пісні «Ой Морозе, Морозенку» народ порівнює татар із... (назвіть природні явища)
5. Авторство якої пісні приписують Марусі Чурай:
  - А «Ой не ходи Грицю...»
  - Б «Ой Морозе, Морозенку»
  - В «За Сибіром сонце сходить»
  - Г «Максим козак Залізняк»
  - Д «Зажурилась Україна»
6. Назвіть міфічного персонажа балади Т.Шевченка «Тополя».
7. За авторською характеристикою, поет (за поемою «Давня казка» Лесі Українки) був «багатий» на:
  - А розум і винахідливість
  - Б ласку й щедрість
  - В діброви, поля, небо, море
  - Г скупість і улесливість
  - Д упертість і гордоці
8. До інтимної лірики належить вірш:
  - А «Осінь» В.Сосюри
  - Б «Теплі слова» В.Голобородька
  - В «Зимовий етюд» В.Підпалого

Г «Любіть Україну!» В. Сосюри
Д «Васильки» В. Сосюри

9. Установіть відповідність між співцями та регіонами, у яких вони жили:

Співці	Регіон проживання
1 Кобзарі	А Україна
2 Скальди	Б Ісландія
3 Трубадури	В Скандинавія
4 Поети-кіфареди	Г Стародавня Греція
	Д середньовічна Франція

10. Заповніть пропуски, уписавши події з життя Т.Г. Шевченка:

1. Т. Шевченка викупили з кріпацтва _____
2. «Кобзар» видано _____
3. За участь у Кирило-Мефодіївському товаристві поета заарештували _____
4. Після закінчення Академії мистецтв подорожував Україною протягом _____ років

10 б. (кожне завдання – 1 бал (якщо наявні 4 позиції, то вони оцінюються по 0,25 бала).

III. Які основні ознаки балади як жанру? Які її художні особливості? У чому полягає своєрідність українських балад? Наведіть приклад балади. Хто з українських письменників використовував цей жанр у своїй творчості? Яка балада вам сподобалась і чому?

12 б. (кожна позиція 2 б.)

Максимальна кількість балів – 65 б.